

Seletuskiri eriolukorra juhi korralduse, millega kehtestatakse täiendavad liikumisvabaduse piirangud kaubandusettevõtetes, juurde

Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra.

Hädaolukorra seaduse § 19 lõike 1 kohaselt võib eriolukorra välja kuulutada loodusõnnetusest, katastroofist või nakkushaiguse levikust põhjustatud hädaolukorra lahendamiseks, kui hädaolukorda ei ole võimalik lahendada ilma eriolukorra ajaks ette nähtud juhtimiskorraldust või meetmeid rakendamata. Eriolukorra väljakuulutamise on tõsisemate tagajärgedega ning ulatuslikumate hädaolukordade korral lisameede, millega saab tõhustada hädaolukorra lahendamist, koondades kogu sündmuse või sündmuste ahela juhtimise ühtse juhtimise alla ning rakendades eriseadustega võrreldes lisameetmeid olukorra lahendamiseks.

Hädaolukorra seaduse § 31 lõigete 1 ja 3 alusel on eriolukorra juhil õigus kehtestada viibimiskeeld ja liikumisvabaduse piiranguid, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjutanud hädaolukorra lahendamiseks. Eriolukorra juhi varasema otsusega on piiratud isikute liikumisvabadust kaubandusettevõtetes 24. märtsi 2020. a korraldusega nr 46.

Korraldusega ette nähtud liikumisvabaduse piirang on vajalik inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, et tõkestada COVID-19 haigust põhjustava viiruse levikut.

Viiruse edasise leviku takistamiseks kehtestatakse reegel, et kõikides kaubandustegevuseks kasutatavates müügisaalides või teenuse osutaja teenindussaalides tuleb tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu, vastasel korral ei ole lubatud klientidel poodi ja asutusse siseneda ega poes või asutuses viibida.

Korralduse kehtestamise ajaks on selgunud, et COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levik on endiselt laialdane. Nakatunute arvu suurenemisega üha kasvab tõenäosus, et ilma haiguse sümptomiteta inimesed võivad nakatuda igapäevaseks toimetulekuks hädavajalikku (sh toit, ravimid) hankides. Inimkontaktide piiramine on teadaolevalt parim viis nakkuse edasi kandumise pidurdamiseks. Seetõttu on korraldusega kehtestatav piirang eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne ning vajalik.

Eelnõu sisu

Korraldusega tõhustatakse kehtivat liikumisvabaduse piirangut kaubanduses. Sätestatakse nõue, et igas kaupluses ja teenuse osutaja juures (mitte üksnes kaubanduskeskustes asuvates) peab müügi- või teenindussaalis olema tagatud desinfitseerimisvahendite olemasolu, vastasel korral ei ole klientidel lubatud müügi- või teenindussaali siseneda. Juhul kui desinfitseerimisvahendid ei asu müügi- või teenindussaali sissepääsu juures, peab olema tagatud klientide teavitamine nende asukohast. Kuna piirang kehtestatakse inimeste liikumisvabaduse kohta, on inimestel endil kohustus jälgida sisenemise eel korralduses nõutud vahendite olemasolu. Muudatus on senisest rangem, kuid kehtestatud eesmärgiga piirata viiruse levikut. Müügi- ja teenindussaali valdaja huvides on anda kauplusesse sisenejatele selgeid juhiseid piirangute järgimiseks. Piirangu eesmärk on veelgi vähendada võimalusi saada kaubanduspindadel nakkust.

Jätkuvalt kehtib senine nn 2+2 liikumisvabaduse piirang, mille kohaselt tuleb kauplustes ja teenindussaalides käia eelistatult üksi või siis kahekesi, hoides teistest klientidest vähemalt 2-meetrist vahemaad.

Kauplused ja teenindusasutused peavad arvestama olemasoleva müügi- ja teenindussaali pindala järgi, kui palju kliente tohib poodi korraga siseneda. Kauplused peavad jälgima, et oleks tagatud 2+2 reegli täitmine, samuti peavad omanikud tagama, et ukse taga ootavad inimesed järgiksid 2+2 reeglit.

Korralduses täpsustatakse desinfitseerimisvahendi asukoha nõuet. Senise nõude kohaselt peab kaubanduskeskustes olema desinfitseerimisvahend paigaldatud sisse- ja väljapääsude juurde. Selle nõude praktikas rakendamise seotud probleemide tõttu desinfitseerimisvahendite täpse asukoha nõuet muudetakse. Eriolukorra juhi poole on pöördunud sellise palvega Eesti Kaupmeeste Liit. Paljud kaubandusettevõtted ja teenuse osutamise ettevõtted on paigutanud desinfitseerimisvahendid oma asutustes sinna, kus neid vajatakse enim. Näiteks üks tanklakett on pannud need kassasse ja tualeti kõrvale seinale. Paljudel ettevõtetel ei ole eriolukorrast tulenevalt kiirkorras kuskilt võtta hoidikuid, mis võimaldaks panna desinfitseerimisvahendid ukse juurde. Niisama ei ole pudelit kuhugi kinnitada, ilma kinnitamata on varguse oht.

Seetõttu muudetakse praegu kehtivat nõuet, et desinfitseerimisvahendite asukoht võib olla ainult sisse- ja väljapääsude juures. Oluline on, et teenuse pakkujad tagaksid desinfitseerimisvahendite olemasolu klientidele. Edaspidi peab desinfitseerimisvahendi olemasolu tagatud olema, kaubanduspinna valdaja saab ise valida selleks kõige sobivama koha. Kliendile peab olem tagatud selge info, kus desinfitseerimisvahend asub, vastasel korral ei ole kliendil lubatud müügisaali siseneda. Kui seni kehtis desinfitseerimisvahendite olemasolu nõue kaubanduskeskustes olevate teenindussaalide kohta, siis korraldusega kehtestatakse see nõue kõikidele kauplustele ja teenindussaalidele, ka kaubanduskeskuste välistele.

Massiteabevahendite valdajatele nähakse ette kohustus avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta. Korralduse viivitamatu avaldamise kohustus on vajalik, et kõik puudutatud isikud oleksid teadlikud võimalikest piirangutest, mis kehtestatakse seoses käesoleva eriolukorraga.

Piirangud jõustuvad 4. aprillil 2020. a. Ühepäevane kohanemisperiood on vajalik selleks, et kaubandusettevõtted saaksid teha vajalikud ümberkorraldused.

Eriolukorra meetmete nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korralduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on hädaolukorra seaduse § 47 kohaselt 2000 eurot.